

Бондаренко Вікторія Сергіївна

*студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ТЕНДЕНЦІЇ ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Кримінальне право є одним з найбільш динамічних розділів української системи. Про нестабільність кримінально-правової політики держави говорить і В. Черней у праці «Сучасна кримінально-правова політика України на законодавчому рівні». Після прийняття нового Кримінального кодексу від 2001 року до системи кримінального права вже було внесено низку правок, а також деякі уточнення на даний момент тільки розглядаються, тобто ще не затверджені.

До питання актуальних проблем українського кримінального права зверталися такі вчені: В. Попович, П. Трачук, А. Андрушко, О. Рябчинська, С. Логін, М. Сорочинський, Н. Сорочинський, І. Багатирич, А. Савченко та ін.

У 2012 році Верховна Рада України ухвалила новий Кримінально-процесуальний кодекс. На засіданні ВР розглядалося внесення до нового НПА майже 3700 правок. Серед них:

- узаконення співпраці зі слідством;
- введення інституту присяжних;
- скасування можливості відправки справи на додаткове розслідування;
- звуження можливостей ув'язнення підозрюваного до судового процесу;
- розширення можливостей для внесення застави;
- скасування порушення кримінальних прав судом.

Основною метою прийняття цього НПА є адаптація вітчизняного законодавства до європейського, оскільки Україна є членом Ради Європи ще з 1995 року, а відповідний законопроект так і не був прийнятий.

Однак криміналісти визначають низку суттєвих недоліків у цьому НПА.

По-перше, це введення поняття «кримінального правопорушення», що вимагає внесення змін до ККУ й чіткого розмежування юридичних понять «злочину» та «проступку». По-друге, не зовсім зрозуміло, за яким принципом формувалася система інституту присяжних,

оскільки вона охоплює й англійські, й американські особливості, однак алгоритм поєднання цих особливостей є не досить чітким.

Микола Сийплок стверджує, що новий Кримінально-процесуальний кодекс вимагає доопрацювання.

В. Чернеї визначає такі тенденції змін до ККУ:

1. Сучасні зміни насамперед спрямовані на охорону безпеки та інтересів держави, службової та професійної діяльності;
2. Багато змін мають низку внутрішніх суперечностей (як ми бачили на прикладі Кримінально-процесуального кодексу 2012 року);
3. Зміни зазвичай вмотивовані політичними інтересами;
4. Прийняті зміни є не досить ефективними, оскільки слугують не для протидії злочинності загалом, а для вирішення конкретних проблем, відповідно, приймаються спонтанно.
5. Законопроекти приймаються швидко, тому не мають достатнього наукового підґрунтя.

На кримінальне законодавство також однозначно вплинули політичні перетворення, які відбулися в Україні протягом 2014 року. Низка змін, внесених до ККУ протягом 2013-2014 рр., відчутно змінили українську кримінально-правову систему. В основному ці правки стосуються кримінального впливу на юридичних осіб.

Основні характеристики сучасної кримінально-правової системи за В. Чернеєм:

- нестабільність;
- завелика кількість змін;
- не виправданість та недоцільність окремих змін;
- пріоритетність захисту інтересів держави над захистом інтересів окремих громадян;
- переважання кримінально-правових засобів врегулювання;
- адаптація вітчизняного законодавства до загальноєвропейського;
- періодичне ігнорування позитивного вітчизняного досвіду.

Раніше йшла мова про процеси, які говорили про необхідність гуманізації у Кримінальному кодексі. Є позиція, що тенденції до поширення покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, заслуговують схвалення, оскільки гуманізм – одна з основних ознак європейської культури. Однак я вважаю, що при введенні змін до ККУ потрібно враховувати не тільки прагнення «європеїзувати» все до останнього

слова, а й національний менталітет та практику вітчизняної криміналістики.

Але зараз у 2022 році, введений воєнний стан, який вимагає нових підходів, і ми бачимо, що навпаки, політика направлена на посилення покарання за окремі види кримінальних правопорушень. Відповідно до цього, найближчим часом варто очікувати активного законотворчого процесу, однак важливо щоб такі зміни були такими, які відповідають принципам кримінального права, а не на основі політичної доцільності.

Список використаних джерел

1. Микитчик О. Щодо необхідності законодавчої регламентації принципів кримінального права. URL: <https://www.naiu.kiev.ua/files/naukova-diyalnist/naukovi-zaxodi/zbirniki/zb-akt-pr-krumin-pr.pdf>

2. Мостепанюк Л. Удосконалення деяких видів покарання в законотворчій діяльності. URL: <https://www.naiu.kiev.ua/files/naukova-diyalnist/naukovi-zaxodi/zbirniki/zb-akt-pr-krumin-pr.pdf>

3. Сийплок М. Прийняття нового Кримінально-процесуального кодексу – крок позитивний. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/29166/1/%d0%9f%d1%80%d0%b8%d0%b9%d0%bd%d1%8f%d1%82%d1%82%d1%8f%20%d0%bd%d0%be%d0%b2%d0%be%d0%b3%d0%be%20%d0%9a%d1%80%d0%b8%d0%bc.-%d0%bf%d1%80%d0%be%d1%86%d0%b5%d1%81.%20%d0%ba%d0%be%d0%b4%d0%b5%d0%ba%d1%81%d1%83%20-%20%d0%ba%d1%80%d0%be%d0%ba%20%d0%bf%d0%be%d0%b7%d0%b8%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d0%b8%d0%b9..pdf>

4. Черней В. Сучасна кримінально-правова політика України на законодавчому рівні. URL: <https://www.naiu.kiev.ua/files/naukova-diyalnist/naukovi-zaxodi/zbirniki/zb-akt-pr-krumin-pr.pdf>

5. Шакур В. Неправові теорії – новий кримінальний виклик для України. URL: <https://www.naiu.kiev.ua/files/naukova-diyalnist/naukovi-zaxodi/zbirniki/zb-akt-pr-krumin-pr.pdf>

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Степаненко О. В.